

O blati tibi facit
 nos semp & unum
 Quia domine de
 martiri honore de
 traximus: quibus
 homin creat & sal
Declaratio de apst
Complend. O
 pcedo si sanguinis
 mine que sumus do
 noffer: ut quod pia
 gerim: certa reced
 piamus. **Alia con**
 quoniam memoriam
 participatione. **reco**
 quod prophedo
Stephanus papa
scius. Sicut & pal
 Deus qui nos
 martiri in
 annua solennitate
 cece ppiamus: ut
 colunt: de eius

de apostolis. **Collata.**
 Thunclio per totum
Ad vincula sancti petri offic.
 iusta delecta compleantur. p
 iteri & vicia nostra purgent: &
 punit domine operatione in
 pducunt in vicia. **Capitulum. Per**
com. **Com.**
 rior die dona collat. p. **Com.**
 tans ad solut: tunc nobis mite
 rimus: & vincula nostre p
 tum nialicia recententes offe
 domine quam sanctorum mo
 deat. **Secundum.** **Officia** hęc
 pertinet. **Abbas**
 delectandus. **Abbas.** **Com.**
Allegoria. **Evangel.**
fol. de v. d. **Evangel.** **Com.**
Epla. **Evangel.** **Com.**
 itatibus liberat. **Per** domini
 ad omnibus liberantur. **Abbas**
 tuon in recedentibus. **Com.**
 veniam peccator: ut sanctorum
 comit: da famulatus in
 venient copiosum munus

Db. 9.

Xb. g.

D EUS QUI SCIS TUUS ABDON **Evangelium**

INDEX ORATIONI: II. UO-

licae comprehensarum

I. Solemnis Anni Sacrorum Academiae Francofurtensis. II. De Auxilio Spiritus Sancti. Michaelis. III. Gratulatio de recuperata Albi Regalia Matthaei Dreyer. IV. Gratulatio Christiano II. Electori sive Archiepiscopo Aelam. Theodoro Sibi. V. Publica Gratulatio Actio pro Regni Regni Britanniae consecratione Sina- pae. J. J. J. VI. In funere Georgii Frederici Ducis Brandenburgensis. Tabernaem. VII. De Vita et Morte Caroli Frederici II. Capiti Ducis Saxoniae. M. W. K. VIII. Mitis Corneliae Comitissa Heckenberg. IX. Hypotyposis Scholae Boni et Mali M. Heider. X. Oratio Boni Militis et Strategae M. J. J. XI. De Communiore Zangeri. XII. De Mutatione Rerum. Offensio à Gaiser. XIII. De Anno 1688. J. J. J. R. R. R. XIV. Programma Publicum. N. O. Ue. in Guntzer. XV. Programma Olice Facultatis Wittenbergensis.	XVI. Actus Doctorum D. Balchimi. XVII. Parentatio Luteca Sabita M. Sangerii. XVIII. Oratio memoriae P. Raangii Sabita M. Schmidt. XIX. Oratio Parentalis de P. Mylio D. Hutteri. XX. Trigonologia de Friedrichorum gabrandam opite M. Raufschwarz. XXI. Adolphi Callimianum M. Zephyri. XXII. Oratio de Resonantia Haemome Philippo-Ramca in Logica. XXIII. Oratio de Utilitate et Necessitate Logicae Jacobi Martini. XXIV. Discursus in Anni Actio facti pro- terium Legum. N. U. U. U. XXV. Oratio de Achromia de D. Meurer.

INDEX GRÆCOTYRANICVS

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Deus qui scitis tuus abdon **Evangelium**

ORATIO
DE AUXILIO SPI-
RITVS SANCTI IN
MARTYRIBVS:

In Splendida Generoso-
rum Baronum, Reverendissimorum & cla-
rissimorum Professorum, Nobilisque & Eru-
dita studiosa juventutis
coronâ:

*In celeberrimâ VVitebergensium Academia
II. Pentecostes feriâ recitata.*

ab

ENGELBERTO STRIDTHORSTIO
HAMBVRGENSI.

VVITEBERGAE,

Typis Cratonianis, per Iohan. Gorman.
ANNO M. DC. VII.

MAGNIFICIS, EXCEL-
lentissimis, Clarissimis, Pru-
dentissimisq; Viris, generis splendore & eruditio-
ne, magnorumque in Patriam meritorum
multitudine conspicuis,

DN. ERICO à FECHTA, inelytæ Hamb.Reip. Cof.
seniori,

DN. THEODORICO RHADEMINO, I. U. D.
ibidemque Syndico,

DN. VVARNEBOLDO SCHRODERO, apud
eosdem Senatori seniori,

DN. HENRICO VVICHMANNO, ejusdem Reip.
senatorij ordinis Viro.

Nec non

AMPLISSIMIS ET PRÆSTANTISSIMIS, HV-
manitate & autoritate, gravissimarumq; rerum admi-
nistratione spectatissimis Viris:

DN. LVCAE BECKMANNO,)

Reip. Hamb. Ecclesiæ Petrinæ

DN. BARTHOLDO BECKMANNO, {

ejusdem, Ecclesiæ Catharinianæ

{ Præfctis & cor-
poris Christi ju-
ratis.

*Dominis Mecænatibus omni observantia
cultu dignissimis*

Oratorium hoc exercitium

Consecro

Engelbertus Stridthorstius
Hamb.

RECTOR ACADEMIÆ

Vitebergensis,

BARTHOLOMÆUS REUSNERUS

I. U. D. & Prof. Publ.

S. P.

Uter alias complures appellationes, quibus SPIRITVS SANCTVS augustissima, sacratissimaque Vnitrinitatis diuina Persona tertia, in literis ab ipso inspiratis, passim & afficitur & colitur: principem facile locum obtinet, ac familiam quasi ducit, illa, qua PARACLETVS nominatur. Græcis porro *παρακλητος* primaria significatione dicitur is, qui accersitus ac rogatus fauet ac patrocinator alicui in iudicio, unde etiã pro intercessore ac deprecatore accipitur. In literis sacris partim exhortator, partim & multo quidem frequentius, ac rectius consolator exponitur, hoc est *παρηγορητής*, ut est apud Hefychium. Quarum appellationum, ac rei potius ipsius appellationibus illis subiectæ vim, efficaciam, & veritatem tum omnes Christiani in terroribus conscientie experiuntur: tum beati martyres clarissimè ac luculentissimè semper in victo animi robore, & in assertionem veritatis, & perpeffione acerbissimorum suppliciorum ostenderunt. Quo de genere quid sit, cur hic prolixior sermone instituiamus, aut materiam Theologicam nostri, ut ita dicamus, fori faciamus? Hesterno die pro concione præclara quædam ac diuina dicta sunt, & dici

ac legi quotidie plura possunt. Caterum cum honestus & doctus adolescens ENGELBERTVS STRIDTHORSTIVS Hamburgensis, Philosophiæ ac Theologiæ studiosus hac ipsa de re, nempe DE AVXILIO SPIRITVS SANCTI IN MARTYRIBVS orationem piam & eruditam conscripserit, eamque postea à concione pomeridiana hora secunda pronunciare in publico constituerit: non abs re facturos arbitramur, pietatis & doctrinæ studiosos, si ad eam auscultandam frequentes ac benevoli convenerint. Propositum feria secunda Pentecostes M. DC. VII.

Ad Ornatiss. juvenem,

DN. ENGELBERTVM STRIDTHORSTIVM,
amicum suum charissimum,

Recte declamas, sub cæde & sanguine vates
Quod speraverunt muneri esse DEI.
Ecquis credat enim morientum sanguine nostrum,
Absit si numen, convaluisse gregem?
Sanguine crevit opus, quod sanguine subvertendum.
Credidit hostilis turba profana schola.
Inunc, qui præcepit, qui strenuus ire videris
Ad mortem, ut vires experire tuas.
Dum procul est hostis, facile est optare duellum!
Et maris in portu non timuisse minas!
Sed nemo morti caput obiectabit acerba;
Et nemo absq; DEI numine martyr erit.

M. Iacobus V. Veremb.
Hamb.

ORATIO

De auxilio Spiritus sancti in Martyribus.

Quæ singula eloquen-
tiæ tyronibus ad dicendum se accin-
gentibus timorem incutere consue-
verunt, ea mihi hoc temporum tra-
ctu se offerunt universa. Sive enim loci dignitas
commovere dicentem non nihil potest, VViteber-
gæ dicimus: sive audientium splendor, magna le-
ctissimorum virorum præsentem coronâ dicimus;
sive ipsa materiæ majestas, dicendique ratio, ita
dicimus, ut nobis exiguo tēpore de Spiritus sancti
in martyribus auxilio, deq; illorū constantia, mor-
te, tormentis deniq; varijs in hoc sacro certamine
verba sint faciendā. VVitebergæ dicere, si quisquā
est, qui parum puret, eum non hujus modò urbis,
sed totius orbis quali hospitem esse, & in maxi-
marum rerum ignoratione versari necesse est.
Ecquis enim est hodie tam hyeme asper, tam per-
petuo solis ardore exustus in terris locus, quò non
hujus præstantissimæ civitatis, fama pervaserit?

A 3

quæ

quæ gens tam fera. quis populus tam immanis, & ab omni hominum confortio remotus, cujus mentem non imbuerit hujus eruditionis emporij celebritas? quæ denique hominum natio tam barbara, & à literis aliena, quam non jam pridem VVitteberga non modo nominis sui splendore, verum etiam admiratione compleverit? Hæc vero firmamenta Academiæ, hæc ornamenta Germaniæ, hæc virtutum omnium artiumq; præclarissima lumina perturbationis non parum dicenti afferre, quis est qui miretur, cum ad unius hominis aspectum ipsi eloquentiæ principes legantur obmutuisse. Ac cæteris quidè vel exercitatis, vel materijs in profanis & Philosophicis argumentis versantibus unicū hoc consolationis & instar excusationis datur, ut, si dicendo quod velint, non consequantur, materiæ, quam tractant, jejunitatem accusent; quid ergo mihi tandem animi esse putatis, qui homo adolescens ephæbis oratorijs nondum excedens, sacra, quæ semper amplissimam dicendi segetem in se continent, oratiuncula mea complecti sum conatus, adedò ut, si cum asperitate quadam in aures animosq; audientium, ea influxisset, aut à sacratissima divinæ voluntatis amussi nostræ mentis apex delirasse videbitur, causa nulla sit, quin omnes accusandam potius nostram temeritatem, quam imbecillita-

cillitatem sublevandam existiment. Non vero temerariè hoc factum à quoquam reputari velim, quasi me de sacris ita dicturum plane confidam, ut rerum magnitudini orationis pulcritudo respondeat, & quidem meo me pede metiens: sed quod ejus, Spiritus sancti puto, ope & consilio utar, cujus auxilium nobis semper paratum esse scimus, præcipuè quando ipsius res agitur; hinc me spes tenet non exigua, imò certissima, futurum, ut ille me, sicubi difficilibus & scrupulosis in mysterijs versabitur oratio, ille inquam me ducat, clariori luce mentem illustret, comiterque viam monstret. Et quidem si nautæ, posteaquam exili se lembo exercuerunt, & in littore agere navem didicerunt, tandem & triremem sibi gubernandam suscipiunt, apertoque mari perito nauclero præmuniti se committunt; cur ergo oratiunculae meæ vela contraherem, remosque inhiherem ipso Spiritu sancto doctore & ductore fretus, qui, licet amplissimum sacrarum literarum mare ingrediar, ad optatos tamen portus provehere facillimè poterit.

Dicam ergo qua animi constantia, quibus Spiritus sancti donis & præsidij ornati & armati sanctissimi martyres, omnes cruciatuum molestias devorarint, nullum supplicij genus detrectarint, imo omnes humanos eventus inferiores quam
suos

suos animos esse putarint, majoremque in adversis quam secundis animum habuerint. Cui oneriferendo adolescens ego, cui tantam copiam facultatemque dicendi natura negavit, cum non sufficiam, te o æterne Deus ter sancte patris cœlestis spiritus humilimè precor, ut splendore divini tui luminis mentem meam irradies, meaque orationum cursum cœlesti favoris tui aura prosequaris. Vos vero Illustris ac Generosi Barones, viri Reverendi, Excellentissimi, Clarissimi, teque nobilissima doctissimaque juvenum cohors, quæ studio- rum lacte nutritis, studiosissimè rogatos volo, ut, sicuti in ludo pilæ, alterius est commodè mittere, alterius etiam si quid erratum est, bellissimè excipere, & arte corrigere, ita & vos inquam, si quid minus convenienter dictum exciderit, in partem flectatis benigniorem.

Quam tristis veræ Ecclesiæ jam inde à primo mundi exordio fuerit facies, qui hostes quanto fervore & ardore eidem semper malignum pedem opposuerint, in eoque vires & opes suas experti sint, ut alijs, & toti si potuissent, terrarum orbi pestiferum novarum opinionum virus afflarent, omnesque contra sentientes ex numero vitorum exturbarent, imò infra etiam mortuos amandarent; non est ut multis planum faciam, cum tam Prophetæ quam
Aposto

Apostoli unanimi consensu & concentu prædixerint, vulgoq; tritum illud comprobet distichon:

Sanguine fundata est Ecclesia, sanguine cœpit,

Sanguine succrevit, sanguine finis erit.

Illud etiam luce meridiana clarius elucet, quod sicuti arcturus temper supra terram versatur, nunquam mergitur; sic Ecclesia licet sit agitata & pressa, nunquam tamen est oppressa, omniq; fuerunt tempestate, qui quaslibet hæreticorum minas fortunæque fulmina constantissimè contemnere potuerunt, quorum nempe animos tantus verbi cœlestis zelus exedit, ut quibuslibet periculis sua capita præoptarint ponere, quam vel tantillum à vero DEI cultu avelli; ut non incommodè de ijs dici possit q; olim Lacædemonij, Philippo Maced. Regi, omnia quæ conarentur se prohibitorum per literas minitanti responderunt, quærendo, num se esset etiam mori prohibitorus. Sed an hic invictus in malis animus humanum quid duntaxat redolet? an tantæ hominis animi angustia tantos cruciatus superare poterunt? Minimè. Habuerunt enim quò confugerent, ubi conquiescerent, cujus in virtute & suavitate omnes curas doloresque deponerent, ipsum DEum Spiritum sanctum, qui solus ille est consolator optimus, & dulcis animi hospes, infirma nostri corporis, virtute firmans perpeti.

B

Ad

Ad hunc portum fideles magna jaectati haereticorum tempestate aspirarunt; hic est ille DEUS, qui dissipatos homines in societatem vitae convocavit, his eos primo Dei & mutuo charitatis amorisque inter se vinculo, deinde vera fide, tum literarum & vocum communione junxit, hujus virtute piorum martyrum animi corroborati providentes quid in morte boni sit, cum cantu & voluptate corporis soluti ergastulo in caelum evolarunt: huic soli acceptum est ferendum, quod semper in sanguine, ferro, fuga versari, illorumque pars in crucem agi, pars bestiis obijci potuit. Hominum enim mentibus Spiritus sancti auxilio non interveniente virtus haec nunquam committitur: nostrum siquidem non est Christi mandato obsequi dicentis: qui amat animam suam, perdet eam. Divinae partitulae mentis & haustus aetherios sapit, cum D. Paulo posse dicere: Nec mea vita chara est mihi. Quid ergo? *Est DEUS in nobis agitante calefcimus illo,*

Impetus hic sacrae seminae mentis habet.

Sed videri haec possunt obscuriora, cum sine appositione exemplorum lentius disputentur, morte atque martyrio illustranda sunt illorum heroum, qui in officina hac Spiritus sancti politi ac limati quosvis cruciatus, quaelibet tormentorum genere ingemiscientes quidem, imò etiam latantes perferre potuerunt. Quæro igitur à vobis num ullum
alium

alium auxiliatorem habuisse videantur septem illi
juvenes, quorum in libris Machabæorum fit men-
tio, qui inter acerrimos cruciatus è corporum vin-
culis tanquam è carcere ad DEum summa animi
alacritudine & alacritate commigrarunt. Ponite vo-
bis ante oculos unumquemq; istorum. Vultis, in-
cipiam à Machabæo, qui primus in ordine fuit, na-
tuq;ue maximus; vultis ab Abero secundo illo, qui
martyr, cum ipsi dolorum faces admoverentur,
fortior imperante, torquenteq; constantior, quam
suavis est, inquit, mors omnigenis pro Deo vulne-
ribus inflicta, imò tantò suavior, quantò cum spe
majore recipiendæ mercedis accipitur. Omitto re-
liquos. Sunt enim omnes pares inter se, præter ulti-
mum illum Iacobum natu minimū, cujus nascen-
tis vagitus quidem diverso tempore, sed non men-
te terra exceptit, qui etsi reliquos fratres constantiâ
non superare, attamen cum illis in ea certare vide-
tur, dum ad flammivomis ignibus succensam sar-
taginè accurrens Antiochum his, ut Iosephus scri-
bit, verbis affatur: scelerate tyranne tu effigiem tu-
am laceras, tu in torquendo nihil proficis, quicquid
fieri tua regia potestas jusserit, justissimum putas,
linguas eruis, ungulas injicis & humana corpora
igne consumis. Illi quidem qui hoc pertulere, gau-
dium æternæ salutis acceperunt: tu vero quic-
quid pœnarum singulis intulisti, solus exolves.

Te conscientia stimulat maleficiorum tuorum,
te metus exanimabit iudiciorum, quocunque aspi-
cies, ut Furia sic tua tibi occurrent injuria, quæ te
respirare non sinent. Ne vero me obsecro gratiam
abs te ullam sperare confidas; sequar fratres, & in
legis oblatione perdurabo. In magnam vim
pietatis! En incredibilem divina virtutis speciem!
En constantiam non puerilem sed senilem, quæ
non annorum numero & solstitijs, sed Dei amore,
& Spiritus sancti adminiculis merito est æstimanda.
Cujus præterea auxilio reliquos quinque fratres
acerrimos doctorum aculeos putatis tolerasse, nisi
hujus unius Spiritus sancti beneficio? Danielis por-
rò dum sævis leonum dentibus cibus in foveam ali-
quot pedes humi depressam conjicitur, commen-
dare constantiam, non multum nostra laborabit
commentatio. Esaiam senem, cui, cum ministerio
prophético annos circiter octoginta fidelissimè
functus erat, impius rex Manasses arietum more
nutritionis mercedem, ferrâ nempe dissecans
persolvit, latere quoque patiar. In enarrandis triū
Danielis sociorū laudibus muta nostra erit oratio.
Sed quorsum hæc tam alie repetita dicet forte qui-
spiam? Age ergo ne tantū vetera meditemur, pro-
piora videamus. Quemadmodum enim in beato-
rum insulis dicuntur esse arbores quædam aspectu
jucun-

jucundissimæ, quarum in ramis toto anni tempore cernere est alios fructus jam mites, alios maturescentes, alios pubentes adhuc & in primum florem se induentes: sic tam in Veteris quam Novi Testamenti Ecclesiæ agro, ejusque pomarijs qualibet mundi ætate innocentes extiterunt martyrū flores, quos in medio frigore infidelitatis exortos velut primas erumpentes Ecclesiæ gemmas quædam persecutionis pruina tyrannorumque calor perulsit. In hoc igitur numero primum quasi ægmen *περὶ μαρτύρων* Stephanus videtur ducere, adversus quem, cum Iudæi irarum stimulis perciti nec ruere nec furere desinerent, non patronum quaesivit in summum vitæ discrimen adductus, nec eis supplex fuit, sed adhibuit stupendam hanc in martyrio constantiam, à magnitudine animi ductam, Spirituque sancto confirmatam non proprijs haustam viribus, supremoque vitæ die de hoc ipso Spiritu sancto multa differuit, & paucis ante mortem horis, cum eam effugere se non posse videret,

Ivi ovens animis, & spe sua damna levavit:

& cum penè lapideo amictu ab eis miserimè esset superindutus, locutus ita est, ut non ad mortem trudi, verùm in celum videretur ascendere; imò gravissimis precibus apud patrem cœlestem jam jam extremum Spiritum effundens pro eis interce-

dit, qui torvo vultu minas profundentes & lapideos ietus ingeminantes tergo suo furenter instabāt. O pietatem omnibus seculis prædicandam! O ardorem animi memorabilem, & in fastis eximie alicujus notæ adjectione notandam! O Spiritus sancti præsentia & firma fides quid non perfers, ubi semel generosos martyrum animos occupasti? Quibus porro præsidijs immeritum subire supplicium D. Petrus potuit, ijsne quib9 superstitiosi volunt, an hujus solius virtute? Paulum Apostolum, quem eodem cum Petto die diversis supplicijs & locis vigesimo nono Junij die Romæ occisum esse historia docent, si quis roget, quo usus autore truculentissimo tyranno Neroni jugulum libens præbuerit, annon ad hujus, Spiritus sancti puto, tutelâ se confugisse responsum feret? Cui non est auditus Beatissimi Patris Cypriani in martyrio triumph9, qui, cum nuncio ad ipsum perferretur, Cyprianus gladio feriat, in profundenda voce omne corp9 intendens exclamat, Amen. tanta perfusus læticia, ut viginti portiones auri in sumptum carnifici dedisse literarum monumenta testentur. Vincentij verò cruciatus si non pictos sed inflictos viderem9, quis nostrum esset tam excors, quem non moverent? At quibus præsidijs septus tantos dolores potuit perpeti? Spiritus sancti. Hic ille est, qui consolatur

solatur incoerentes, afflictos excitat, jacentes erigit,
hic innocentibus est praesidio, fidelibus ornamento.
Cujus ope nixus Babylas Antiochenus Episcopus
una cum tribus liberis ad exitum vitae vocari, &
injustum incurrere supplicium maluit, quam vel
tantillum ab religione officij declinare? Spiritus
sancti. Cujus instinctu & adhortatione verè Theo-
dulus Olympij, praefecti Romani filius unà cum
patre acerrimis potuit subijci tormentis? Spiritus
sancti. Nimirum ut Olympi cacumen, si historijs
credimus, altius est, quam ut eò ventorum flatus
pertingant: sic martyrum animus. Spiritu sancto
vires suggerente, sublimior & excelsior fuit, quam
ut istos flatus senserit furentiū, & nil nisi tormen-
ta, flagra, crucem spirantium tyrannorum. Stetit il-
le ut in medio mari edita & altissimis defixa radici-
bus rupes: cujus summa fluctus ne attingunt qui-
dem: infima sic verberant, non ut eam commove-
ant, sed ut ipsi frangantur. Quem non delectat D.
Laurentius, quamque elato animo est! etsi enim
condolemus cum legimus, tamen qui sic perit, nul-
lo modo interit. qui cum coniectus in craticulam
impij jussu Praefecti tam constanter gravissimos
dolorum morsus sustinuit, ut adusto jam altero
corporis latere ad Praefectum astantem, qui in eum
erat teterrimus, ridens ferè dixerit:

Con-

*Converte partem corporis
Et fac periculum quid tuus
Præfectus inverti jubet.
Et experimentum cape*

*Satis crematam jugiter,
Vulcanus ardens egerit,
Tunc ille: coctum est, de vora,
Sit crudum an assum suavius.*

Lusit vir sanctissimus extremo spiritu, cum jam præcordijs conceptam mortem contineret, & tantam vultus læticiam præ se tulit, ut non prunis assari, sed quasi substratis rosis refrigerari videretur. Proh Deum immortalem quæ est, si non hæc insignis appellanda est à Spiritu sancto profecta patientia? An non hæc est pietas? An non hoc eximium constantiæ lumen? Quantum præterea robur & æs triplex circa pectus B. Ignatio fuerit, quis est quem fugiat? qui cum à sævis leonibus hospes acciperetur, illosq; rugientes audiret inquit: frumentum Christi sum, & per dentes bestiarum immolator, ut mundus panis Dei inveniar. De hoc Ignatio referunt, quod in educatione ad supplicium nihil nisi nomen Iesu sonarit. qua re permoti cor ipsius dissecuerunt, in quo aureis literis nomen Iesu impressum atque insignitum fuit, quod cujus auxilio factum sit nullo consilio assequi possumus, nisi Spiritum sanctum consulamus, qui tantum Christi amorem in ipso excitavit, ut nomen hoc ipsi semper ob oculos erraverit, hoc cogitarit, hoc somnitarit, ejus curam ne mors quidem ipsa adimere potuerit,

tuerit, sed in ipso etiam cadavere vivi olim cordis domicilio cœlestem motum ac vestigium reliquerit; non secus, ut concitato navigio, cum remiges inhibuerunt, retinet tamen ipsa navis motum & cursum suum intermisso impetu pulsuque remorum. Possem hoc loco evagari latius, & id quod dixi, tum pluribus, tum recentioribus stabilire exemplis, nisi sentirem occurrendum esse satietati aurium animorumque vestrorum. Quamobrem his non nihil sepositis dubij alicujus solutionem audiendo reficite, vos quæso auditores. Non minus ad verum cognoscendum martyrium pulcherrima, quam ad moderandam religionē necessaria quæstio est, quidnam discriminis Ethnicorum & piorum martyrum cruciatibus intercedat, cum & de illis iisdem potuisse affligi supplicijs, in ijsque summa fuisse animi constantia historiarum testatum faciant, quod mentis oculos per antiqua Romanorum decora circumferendo, Socratis, Theramenis, Quinti Scævola, Cyrenæi Theodori, Zenonis Eleata, calani Indi aliorumque maximorum virorum exemplis posset demonstrari, in ea res longius nos ab incepto traheret. Quid ergo? duo licet patiantur & faciant idem, non semper est idem, quod illi ipsi astruere videntur, dum in suis libris eisdem labores non esse æquè graves Imperatori & militi

C

toties

toties clamitant. Aliter longè catuli olent, aliter
sues. Illi sub Imperatorum lignis fortiter aut pa-
triam defenderunt, aut imperij fines protulerunt,
hi vero sub Christi vexillis pro defensione cœlestis
patriæ veræque fidei & religionis occubuerunt: il-
li laboribus susceptis periculisq; aditis mercedem
rerum gestarum gloriam mundanam imò vanam
desiderarunt, hi Christi honorem quærentes im-
marcescibilem & æternam coronam reportarunt:
Illi furentis animi impetus ratione non cohiben-
tes nullo cogente lucis usuram amiserunt, hi meli-
ora docti & rectius sapientes Spiritu sancto duce
vita excefferunt, ut non minus acutè quam verè
D. Augustinus in hanc sententiam dicat, quod illi
infeliciter sint felices, hi vero feliciter infelices; præ-
sertim cum non poena sed causa martyrem faciat,
nec ubi non est veritas Christi, ibi non sit veritas
martyrij. Quem igitur non puderet ab animis ma-
la consuetudine imbutis, vel potius horrenda su-
perstitione seductis petere testimonium veritatis.
Sed unde egressa est, eò se referat oratio. Cum for-
titudo virorū maximè peculiaris virtus sit, & in ijs
efflorescat ac vigeat maximè, nec tantam mereri
admirationem videatur, in illorum exemplorum
enumeratione, hoc loco longius immorari nolo,
sed

sed paucissimis quoque de foeminis agam, ut si eas etiam in hac sacra militia fortissimas fuisse cognitum fuerit, tantò Spiritus sancti vis & efficacia evadat illiustrior, quantò illarum natura est mollior, & ad propulsanda incommoda calamitatesq; perferendas infirmior. Agatha virgo Catanensis Quintiano Siciliae proconsuli extrema minitanti, nisi Dijs rem divinam faceret, animosè respondit, se Deo vero, non Dæmonij litaturâ, cumq; fidiculis atque equuleo cruciaretur, delectari se tormentis non tritari dixit. Insuper cum ille mammillam ipsi à pectore abscinderet, his illi insultavit verbis: lævissime tyranne, nonne te pudet in me amputare, quod in matre suxisti? sed nihil obtines, nec illud quod optas, optatum feres. Habeo enim quas avellere non potes internas fidei speique mammillas, quarum alimento reparatur in me sustinendi virtus. Res certè dignissima, in qua non modò homines, sed ipsas pecudes obstupescere, ac si fieri posset, etiam erubescere oporteat. Iam vero quis Agnetis Romanæ virginis ad extremum usq; Spiritum in morte constantiam vel fama vel auditione non cognovit? Sabinæ etiam piæ & beneficæ sanctorum hospitis summam in martyrio patientiam quis non suspiciat & admiretur?

Refert D. Basilius de nobili quadam fœmina, cui propter confessionem Evangelij carceri inclusæ cum daretur optio aut moriendi aut DEVM abnegandi, quod incredibili animi altitudine in hanc sententiam responderit: valeat vita, pereat pecunia: famula Christi sum; quodq; cum ad supplicium raperetur, circumfusam turbam non minus constanter quam fortiter in hunc modum affata sit: O mulieres virginesq; meo exemplo monitæ ad consequendam vitam æternam strenuas. vos præbete pugnatrices effœminata illa fœminarum mollitie procul valere iussa. Clementissimus enim noster Pater cœlestis nos etiam mulieres ad imaginem suam formari, & ex viri olsibus architectari voluit, ut & nos viriliter pugnemus. simulq; his dictis læto animo igni se immisit. Tantum nempe valuit Spiritus sancti etiam in simplicioribus auxilium, ut verus DEI amor nullis machinis aut tormentis ex piorum animis exuri, & licet corpora caperentur, animus certè capi non potuerit. Divæ tandem Catharinæ in martyrio fortitudinem nullo adhibito nostræ prædicationis lumine omnium mentibus sese ingerere, non est quod dubitem. Alexandriæ virgo hæc regio, ut quidam volunt stemmate in lucem prodijt, studiis Philosophicis à primis annis nutrita & erudita, unaque cum

cum ætate in veri DE I agnitione tantos fecit pro-
gressus, ut Splendidissimè de ea differens magni,
nominis viros in suam sententiam pertraxerit, ad-
que DEum converterit. Quod cum Cæsar Maxi-
minus in rem suam non futurum sentiret, subtili-
ter ad seducendum inducta oratione ad animum
illius leniter ac leniter accedens, multum suavita-
tis, plurimumque mellis pollicetur, secundumque
à regina locum ei offert, si à Christi fide successio-
nem facere velit. Verum voto suo cum frustrare-
tur, & arte nihil obtinere se posse videret, tantus
illum invasit furor, ut vitam sibi acerbam putaret,
nisi eam è medio sustulisset. Quare rotis ex ferris
ferreis, clavis gladijsque confectis eam comminui
atque excruciarî mandat, sed frustra. De cœlo
enim missum fulmen eas dissecit, indignans quasi
& nefas ducens, clavis illud cor trajici, quod tanto
DEI amore transfixum esset: unde tandem capite
truncata ultimum vitæ spiritum clausit. O virgi-
nem verè viraginem, præsentibus multis miseran-
dam, posteris omnibus mirandam, cujus splendoribus
Luna succumbit, nec se, quamvis mundum
impleat, cum illius fulgoribus comparabit. O verò
mortem beatam, quæ verè scœnus est, non funus,
quæ vitam etsi adimit, non tamen perimit, sed
doloribus liberatam, & quasi è molestissima vitæ

custodia emissam ad jucundissimam cœlestemque vitam transire facit.

Hæc tam virorum quam foeminarum exempla satis superque declarant acerbissimis martyrum doloribus, variisque & undique circumfusis molestiis & malis solum Spiritum sanctum suo presentissimo auxilio subvenire; quæ si singula vos non movent, universa certè inter se connexa atque conjuncta movere debebunt. In hæc mentis aciem injicere sui nervos, præcipuè vero circa hoc tempus pium quemque intendere ipse Deus vult, religio suadet, pietas jubet. Habuerit licet illorum vita præclara multa, non deest in morte quod imitemur, quod admiremur, quod calcar addere possit, hos sequi, licet non omnes possimus assequi. Quomodo enim pictores, quando imaginem unam ex altera exprimere volunt, crebro respiciendo ad propositum exemplum, formam illam ad suæ artis & industriæ opus inde transferre student, eadem ratione Christianos nos ad sanctorum hominum martyria oculos mentemque sæpissime oportet convertere, tanquam ad viva & in cordibus nostris quasi spirantia exempla, quodque in illis boni est, ad usus nostros adjungere, ut & in simili affectu veritatis negotio prævisi teli mollior cadat ictus, nec instar ignavi militis ducem nostrum gementes

mentes sequamur. Cum autem in hominum pectoribus cor tenerum atque molle sit, quod dolore quasi tempestate quatitur, & spiritus quidē promptus, at caro infirma deprehendatur, à te, ò sanctissime æterni Patris & Filij Spiritus, opem suppliciter petimus: Da tu nobis eandem constantiam, quam his martyribus inspirasti, præ ductor glaciem frange, exercitumq; tuum ex varijs gentibus compositum perq; rotum terrarū orbem diffusum instrue, ut contra omnes portas inferorum, contra omnes furores Diabolorum, & adversus rabiem ac tyrannidem hujus mundi spiritualia nostra arma expeditissima habeamus, nec juxta præceptum tuum metuamus nobis ab his qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere. Cõfirma nos etiam ò fortissimè DEUS, ut sub tuis vexillis militantes ad extremum usq; halitum constanter & fortiter à tuis stemus partibus, ne turpiter fugam accipiamus, ne promissis, & præmijs seducti, vel tormentis & carcere coacti à te deficiamus, sed hostium nostrorum adventum semper expectemus, quippe quos plane fugiat, qua illi nos hora expecturi & oppressuri expectent.

*Da vires animis, da nescia pectora frangi;
Vt libeat nusquam cedere magne DEVS.*

D I X I.

In Doctissimi & Humanif-
simi juvenis,

ENGELBERTI STRIDT-
horstij Orationem de auxi-
lio Spiritus sancti in
Martyribus.

Επισ ἀρεῖν ἐθέλει παρακλήρατν ὄλβον ἰλύμπς,
ἠδ' εὐδαιμονίην ἀμάρτανον νόσφιν αἰήης·
Κυκλαθεῖς δηόσι περίξ κακὰ πολλὰ πεπόνη.
Τῆτον ἀλιτρονός σαρκεῖς κακομήχαν· ὄρημ
Οὐ μόνον ἠδυπαθεῖσι δολορρα Φήσιν ἰαίνει,
Ὡς ῥίψη σαίη· εἰς πρῶσι ποσιν ἐφεμίλῳ.
Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν δαίμων κακόβαλ· ἀκωκῶ
Ἀλήθεα θωρησσει ἀπειθεῖα κόσμον ἀλήτην.
Ὅψι δὲ πολλὰ μαθῶν Χριστῷ πεφιλημῆι· ἀνήρ,
Πολλὰ παθῶν εἶλεν νίκης θριδείκετον εὐχ·
Σκέπτε μόνον προπίθεσι Φιλοχρίστων ἡρώ· ἀνδρῶν.
Οἱ κόσμος πρῶτερον Χριστοῦ θέλημα τηθέτες,
Ἄτρεκίλιν εἰρήξαν ἀγακλῆα μάστρεν πότμου.
Ἄλγεα πολλὰ φέρχει παθῆτες, πολλὰ καμόντες.
Αὐτὰρ ἀπώσάμενοι πῆσι κόσμοιο δίσσες,
Νηλεῦ, ἐν θανάτω περ' εὐχριστεύσαστες ἄροντο.

Nw

Νῦν ᾧ θεὸς ποιῆσθαι φίλα φρονέουσαν ἀμοιβῆν.
 Ὁφρα κεν ἀντι κακῶν, ἀγαθῶν ἀμῆτιον ἔχουσι,
 Τροπόμενοι φίλον ἦτορ ἀπάντων νόσφι μεριμνῶν.
 Ταῦτα φυλασσόμενοι καρδίαις ἐν βάλλεο σῆσιν.
 Ἐνθεν ἀνίκητον μετὰ χάριμα θεῶσσι ἀέξαν,
 Οὐκὶ πολυπλαυέουσι εἰσάσεις πίσιν ἀέλλαις.
 Νήδυμοις οἷς πόνος ἐστὶ θεῶν πεποιημένα βέζων.
 Τοῖς ἐν ἀμυχανήσιν ἐκείνοις ἐπιπρόβουλον ἦλθεν.
 Ἐλπίς γὰρ βιότιοι, πὴν ἔχουσι οἶδεν ὀλέσασθαι,
 Θυμὸν ἀνω βλέψαι, χυθονίων δ' ὠτρυνε λατρεύου.
 Ὡς ἐλαφῶσιν ταχύγων ὅτι χυθονὸς ὄμμασι πῆξαι,
 Οὐκ ἀνδρῶν τρομεροῖσιν ἐν εἰσὶ μῦθον ἀκείαι.
 Ἀλλὰ ἐποῆ δειρήφι μελήροισι, ὑψὶ κάρηνον
 Αἰωρεῖ, πλεῖν δειρήκοισι ἐξοχα πάντων.
 Ὡς ἀνδρες, γλυκερὸς χυθονίων ἐς ἡμέροισι ἔλκει,
 ῥῆμα θεοῦ διδοῖσι σοῦσι πεφορημένον αἰραις.
 Οἷσι δ' ἐν ἐλύμπω πολιτόμα μεμνηθεν ὑπερθεν,
 Οὔτι κήδοντα χρεῖσ' ἔλορον ἐξοχα ἀλλων.

Τὸν κεν ΕΓΓΕΛΕΒΕΡΤΕ χροῶν κεχαρισμένε μωσῶν,
 Μέλπεισθαι σεμνοῖς μελέεσσι πανάξιοισι ἐσσι.
 Ὅτι σέφεις ἀνδρες τρέφεις ἀνθεσι ῥήττης.
 Οἷπερ ἀεθλεύουσι ἀμύμονα πῶσον ἀγῶνα,
 Καὶ λείβειν πωσίνες ἀναιπτον αἶμα δικαιοῦσι,
 σέμμα δικαιοσύνης, καὶ ἀέθλια κύδιμι ἀροῖσι.
 Πάμμακρον, ὅς τέτων κατ' ἀμεμφέα οἶμον ὀδύει.
 Τέτω κῦδος ἀκηδῆς ὀπίσθαι δέχρος ἀναρχοῦ.

Ioachimius Corte Hambugensis
 Contubernali suo dilectiss. F.

D

Augustinus :

Procedat Spiritus sanctus in
medium & dicat amatori suo:
Vis me frui? Volo. contemne
quodcunq; terrenum. Con-
tempfi. Parum fecisti. Quid
amplius? Contemne teipsum.
Contempfi. Multum fecisti,
sic me invenisti, sic ire, sic a-
mare est ad Deum ire ac pro-
venire.

Bernhardus :

*O retributio, cœlica mansio, vitæ perennis:
Quid datur? & quibus? ather egentibus &
cruce dignis,
Sidera vermibus, optima fontibus, astra ma-
lignis.*

Vox

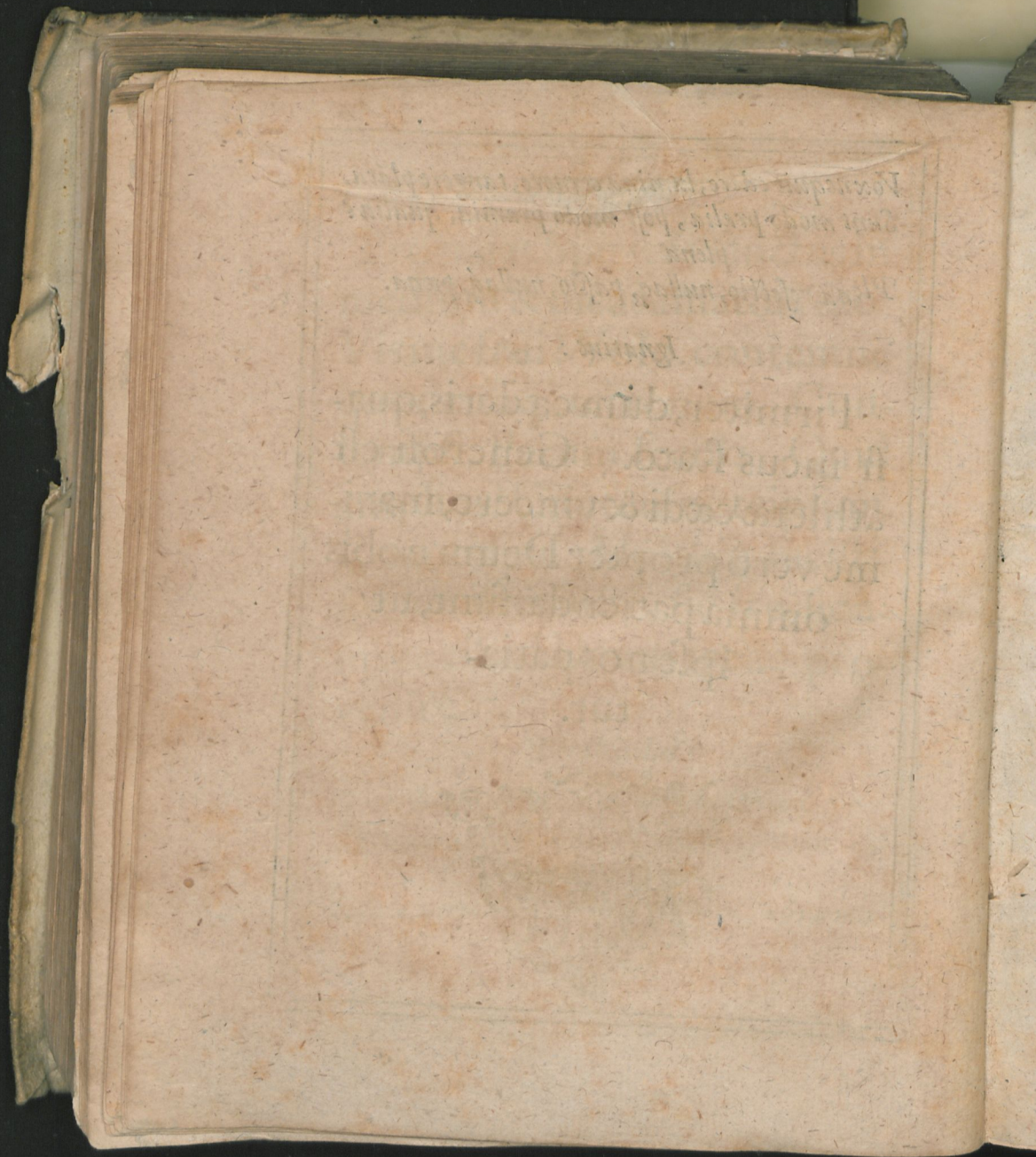
*Vox nequit edere, lumina cernere, tangere plāta.
Sunt modò pralia, post modò prēmia. qualia?*

*plena
Plena refectio, nullaq; passio, nullaq; pœna.*

Ignatius:

Firmiter, dum cæderis, qua-
si incus stato. Generosi est
athletæ cædi & vincere, maxi-
mè verò propter Deum nobis
omnia patienda sunt, ut
ipse nos patia-
tur.

Gb 777. ^I

800

ULB Halle 3
001 618 563

56.

EX LIBRIS
ILLVSTRISSIMI VIRI,
DN. DAN. LVDPHII,
LIB. BAR. de DANCKELMANN,
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

VOT

104

In splendoribus singularis imo celestis hominis filia

Inches
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Centimetres
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

H

ATIO
ILIO SPI
ANCTI IN
YRIBVS:
da Generoso-
erendissimorum & cla.
rum, Nobilisque & Eru-
osa juventutis
rona:
itebergensium Academia
les feria recitata
ab
STRIDTHORSTIO
VRGENSI
(S)
BERGAE,
per Iohan. Gorman.
I. DC. VII.

3

69

3.

